

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының ПРОГРАММАЗЫ

(Уланчызы).

Эу-чурумну тургузарыча кирип, улустан килгенөөшкнндин тын меңди уеринин ооюдгу аргасы кылдыр армияга, полицияга, жандармерияга ынанышы салып турараар. Калчаалы герман болгаш итали фашизм бойлап дүшкөн хиреинде-ле фашистиг Эу-чурум чамдык чурттарда туруп турар болгаш оңу элден каш өскө чурттарда чаа хевир-биле катап төртүндүрүп турар.

Мынчангаш, делегейин империалистиг системасы ханы болгаш чидиг чөрүлдөргө дамдыктадып турар. Күш-ажыл-биле капиталдын уурлангышка, уаус биле монополияларның арасында чөрүлдөгө, өзүп турар милитаризм, колониализм системаны сандарып батканы, империалистиг чурттарын арасында чөрүлдөөр, аныкча национал күрөөлөр-биле эрги колонизаторжу күрөөлөргө арасында үскүдө-жаншиктер болгаш чөрүлдөөр, база кол-да чүө-деле-гей социализминин оккур өзүлдөи—империализмин сулардып, бузуп үрөп, оон кошкарынча болгаш өлүп дужеринче апар чөрүрү.

Монополистиг буржуазия төөгүдүг хөгжүдөни өскерлип чок чөрүдүгүдөни адродуг чөпсөк-биле беин адып-боолап тургаш чаалап шыдаас. Капитализминин азыс бүдүжү кижиги төрөлтөгөн ташы алган. Капитализм — ол дэрге өкө-нөмүктиг корум-чурум чок чөрүктүң болгаш үө-үениң кри-стизинин, хоочуран ажал чок чөрүктүң болгаш массалык адарал-түрөгөдөң, бүдүрүктү күштерин арааныып Эу-би-ле төчөгөп чаргыдарынын тургузуу, дайынаныын кыжанышканын доктаамал болдуруп турар тургузуг дэргени чүс-чүс миллион кижилер көрүп турарлар. Төгү талазы-биле болдуңу үө-шаа эрте берген капитализмин системаны кижиги төрөлтөгөн күзөвөйи турар болгаш оң-биле өштөспө-дөдө.

Монополистиг буржуазия төөгүдүг хөгжүдөни өскерлип чок чөрүдүгүдөни адродуг чөпсөк-биле беин адып-боолап тургаш чаалап шыдаас. Капитализминин азыс бүдүжү кижиги төрөлтөгөн ташы алган. Капитализм — ол дэрге өкө-нөмүктиг корум-чурум чок чөрүктүң болгаш үө-үениң кри-стизинин, хоочуран ажал чок чөрүктүң болгаш массалык адарал-түрөгөдөң, бүдүрүктү күштерин арааныып Эу-би-ле төчөгөп чаргыдарынын тургузуу, дайынаныын кыжанышканын доктаамал болдуруп турар тургузуг дэргени чүс-чүс миллион кижилер көрүп турарлар. Төгү талазы-биле болдуңу үө-шаа эрте берген капитализмин системаны кижиги төрөлтөгөн күзөвөйи турар болгаш оң-биле өштөспө-дөдө.

Төгүгүнү тодаргай байдалдары-биле тодаргайлаттынар.

Социализмин күштери улам улуу-биле өзүп, ажылчын шимчөөшкни быгылып, капитализминин турустары кошкап турар үдө, Маркстың болгаш Ленинниң баш бурунгар көрүп турганы ышкаш, оон болдуңу бүдүрүгениң кол чөпсөк-хөрсөлдөргө садып аларына чөпшөргөжири буржуазияга, а «саттынын үнери» пролетариатка ажыкты апар мындык байдал чамдык чурттарга туруп кээп болор.

Революцияң тилдеген дөш ажылчын агынның демиселдин чедиринин болза, ажылчын агы болгаш оон партиязы демиселдин бүгү хевирлерин—тайбың болгаш тайбың өзөс, парламенттиң болгаш парламенттиң өзөс хевирлерин кайы хире шигтедип аларында болгаш демиселдин бир хевирин өскө хевир-биле эи-не дүргени-биле база хевир-хөвөргө солзурунга кайы хире белең болгандар хамааржып. Социалистиг революцияның бүгү чурттарга хамаарылгалыг нияти кол-кол дүрүнөри бар турзажок, төөгүдө тургузуна берген национал талазы-биле онагай чүдүлдөргө болгаш чаңчыларыннн яны-бүрү чөрүү революстючү чөрүдүгүдөң тускай она байдалдары, пролетариаттын эрге-чагыргага киреринин яны-бүрү хевирлерин болгаш темпиринин төртүтүлдүрүп турар. Чамдык чурттарга пролетариаттын диктату-разы дөш демиселдин хөгжүдөниңге шилчилге үө-чадалары-ның болу берип болурунун болгаш эргежок чүгүдүлөниң, социализм тургузуп турар ниятидедиңгитиктиң организаци-зацияның хевирлеринин яны-бүрү болу бээринин чыдагааны ында. Революцияңок капитализмден социализмге шилчилге канды-даа хевир-биле болдуңа, ол чүтле революцияның оруу-биле болдуңу болор. Социализм тургузушкунунун үениде чаа, улуусу күрүне эрге-чагырганын хевирлерин канды-даа яны-бүрү болу болза, оларынн шынары чагыс—ол дэрге Эдулуг демократия, ажылчы чоннарга демократия болуур пролетариаттын диктатуразы-дыр.

Бүгү улустун, нияти-националдын азы агынды дашкар күзө-болдуну дүрүнөри-биле мынчылгагы эи-не демократийг дөш беин буржуа республика херек кырында — бүдүрүлөниң чөпсөк-хөрсөлдөргө хуу капитализмге өшчү түрүп турар болгаш жузунда — буржуазияның диктату-разы, ажылчы чоннарын улу хөй нурууңу каш борбак ка-питализминин мүчүлүрүңү болгаш базарынын машиназы болуру чалам чөккө артып калып. Буржуазия болдуңу күрү-нөүениң агы талазы-биле бүдүжү чакырып турар, ажыл-чын агы болза аны уурлаштыр, күрүнениң агы тала-зы-биле бүдүжү чакырып турар.

Пролетариаттын диктатуразы—бө дэрге өзөшк мезгел улу хөй нурууңу чакырган диктатуразы-дыр; ол болза мезгел-чүкүдөгү улу, улустарын болгаш националарын дардарын-га уду, кижини кижини канды-даа мүчүлүрү чөрүңу уузу-каарынча уланган. Пролетариаттын диктатуразы чүтле ажылчын агынның өзөс, харын база бүгү күш-ажылчы чо-нун эрге-ажыктарын илгерилеп турар; оон кол утказы — күчүлөт өзөс, харын тургузушкун, агы чок чаа нияте-ди тургузары, оң чалап алышканынын социализмин дай-нынарында камгалаары болуп турар.

Ажылчын агынның бүгү делегейге төөгүдүг сорулгазын күнүсөдирин чүтүлдө дөшөң—оң хурааенинде чарлыш-кынынын алып тилээрли болор. Чангыс элтиг хөдөлгичинин ботандырып турар сырый каттыккан ажылчын агынның мурунга империализмдин чангыс-да шибөөз шыдашас. Коммунистиг партиялар социал-демократийг партиялар-биле чүтле тайбың дөш, ажылчы чоннарын амидрал байдалдыр экижидери, оларын демократийг эргелери болгаш хос-талгалары камгалаары база алдырлар дөш кады ажалда-жыга же өзөс, харын база эрге-чагырганы чаалап алары болгаш социалистиг ниятеди тургузары дөш демиселге кады ажалдажылга дөш демиселге турар.

Оң-биле кады коммунист болза социал-демократиянын идеологияңу турустарын болгаш барын оппортунистиг прак-тианын шүтүчүлөп, буржуазиянын талазынча социал-де-мократияң агы-биле шилчил, ажылчын агынның чанчы болган социалистиг негеделеринден ойталаан удуруткучула-рын сойгаал алереди турар.

Коммунистиг партиялар—делегейин революстюг шим-чөөшкннин авангарды. Марксист-ленинизмди амидралы-чанын, эртемик коммунизмин өңдүр улу идеалдарын чүг-түлдөрүп турар.

V. Ажылчын агынның бүгү делегейде революстюг шимчөөшкнни

Делегейин ажылчын агынның революстюг шимчөөшкни бүгү делегейге төөгүдүг тилделгелериң чедиң алган. Оон мол чалап алышыны—делегейин социалистиг системаны. Тилдең социализм болдуңу үдөгери-биле капиталистиг де-легейин ажылчы чоннарынн уганынарга революстюг сардарын чедирип, империализмге эдуз демисел оларын оорук кирип турар болгаш ол демиселдин байдалдарын дыаа чингеди турар.

Социализмин тилделгени хандырап ужурагү социал күштер капиталистиг ниятедедиң шигтеңи тургузушкун, кө-вүдөп болгаш каңаттынып турар. Делегей пролетариатын чаа отрам—Азияны, Африканы болгаш Латин Америка-ның хоссталган, хамаарылгалы болгаш колониал чурттарынын анык ажылчын шимчөөшкни делегей ареназында кирген. Марксист-ленинчи партиялар тургузугуна болгаш өскө-нө. Олар ажылчы чоннарын калбак кезектерин эдиртин чөрүтү улам-на алдырып, бүгү-ниги хурааң көргөн нацио-нал күштер бооп бар чыдар.

Делегейин революстюг шимчөөшкни империализмге бол-гаш ажылчын агынның хурааенинде оң дузалакчыларына эдуз демиселдин эдуз дуржулгалын чымы алган. Ол шим-чөөшкни идеология талазы-биле улам быжып, эдуз ор-ганизастиунга күчүлүг болгаш дайынчы шапар-халдакчы угаан-болдуды апарган. Ажылчы чоннарын жазок хөй мас-сааларын каттыштырган профивелд шимчөөшкннин рес-солу өзүп турар.

Капитализминин чуртары агы тузучушкунуна-биле до-ктаамал сидаттыннып турар. Боттарынын экономиктиг болгаш политиктиг эрге-ажыктарын камгалаары дөш ажылчын агы-нын дайынчы демиселдери калбарып турар. Ажылчын агы, ажылчы чондар буржуазиянын агы талазы-биле тергиди-жөөшкнине кыжаныгына ула-дараа тургузуп турган. Саң-хөө олигархиязы болдуңу эрге-чагырганы камгалаары болза, базарынын аргалары-биле чергелештир, ажылчын агын болгаш оон организациаларын мегелөөр база сандар-дыр, национал болгаш делегей масштабына профивелд шимчөөшкннин чарыдырлар дөш яны-бүрү аргаларын хер-репеп турар. Профивелд, кооператив болгаш өскө-да ор-ганизастиаларын баштап турар кижилерин хөзөөлөр чөрүктү оң агылдап, үлөйтүрө, эрге-чагырга органианында, күрүнө аппаратында кончаалыг черлерин ажылчын бюрократияга бербишаан, оңу көвүдөйтүп турар. Антикамонистиг болгаш ажылчынарга эдуз хоойдулар, коммунистиг партияларын хурундары, коммунистерин болгаш өскө-да мурынчы ажыл-чынарын массалык-биле ажылдап удурири, бүдүрүлгө-лөр кара дайындарын тургузары, албан-хаакчыларын иде-ологияны, демократийг парлагаа удуу полицияңи дерин хемчөөр, ажык сокардышкынын чөпсөктү күш-терин дуузам-биле базары—бө бүгү болза, империалистиг буржуазияның чакаттарынын болдуңу диктатуразын хөвөөр артырар дөш демиселдин доктаамал аргалары аларган.

Демократиянын болгаш социализмин быгытып турар күштерине капиталистиг чурттары реакция туз-тузун-да удураанып күш чөптөстөй берген. Капиталистиг күрөө-лөрин арасында демиселдер болгаш адаанажылгалар бар түрө-дө социализмин болгаш ажылчын шимчөөшкннин өзүп турар күштерине таваржып турар болганда оларын арасында чамдык чагыс өш-сеткилдиг болу бөөр чөрүктар бар бооп турар. Чүтле социалистиг чурттарга уду өзөс, хары-на база бүгү күш революстюг ажылчын болгаш национал-хосталгалы шимчөөшкниге эдуз уланган реаксылыг өви-ледерин империалистер тургузуп, боттарынын арасында ке-рөөлөр-биле хөлбөжып, шериг бөлүгөлдери болгаш баазалары тургузуп турарлар. Европаның чамдык күрөөлөрүнн реаксылы буржуазия боттарынын чуртарынын экикте-рин өскө чурттарын шеригтерине дайың үдө ажылды берген.

Октябрь революциясында болгаш социализмин тилде-герлерин чөгүрү түнөөди аларын буржуазия ордандып турар. Капиталистиг тургузугуң оолтанарын болгаш кем-нерин чакырып чарыга чаа аргаларын буржуазия ажыл-дап турар. Ол бүгү аргалар капиталистиг чурттарда ре-волюстюг күштерин ажыл-чөрүдүгүдөниң барыдалдыр турар болза-даа, күш-ажыл биле капиталдын арасында чөрүлдө-лөрүн олар кошканды шыдаас.

Амгы үдө делегейде ажылчын шимчөөшкнине улам таарымчалык байдал тургустунган. ССР-ниң болгаш делегей-ниң бүгү социалистиг системаның чедиринин, делегей капитализминин кризисиниң ханлазын, коммунистиг пар-тияларынын массалары сардарын өскөн, реформизминидей талазы-биле буурап дүшкөн агы демиселнин байдал-дарын ажылчы чоннарга ажыкты кылдыр бөтүтү-биле өскө-рөөтөн. Реформизм күштүг турустарын өлөп урутуңу-вишаан турар чурттарда беин ажылчын шимчөөшкнине революстюг үдөгө дыкка чайгышкын болуп турар.

Төгүгүн чаа байдалында хөй-хөй чурттарын ажылчын агын капитализмин дүжүрөдөрүн мурунда-ла, азыа ре-формаларын хөмтөдөн эртек, ажылчын агыга болгаш социализм дөш оң демиселдин хөгжүдөргө-дө чаа база национал хөй нурууңуңа-даа амидралдык ужу-дуздыг мындык хемчегелери ботандырыныч буржуазияны албады болор. Ажылчы чоннарын калбак кезектерин каттыштыр-ышаа, ажылчын агы болза делегейин чаа дайынчы бө-леткелди сокардырыч, девискөөр дайынны өскөүдөриң ойталаарыч, экономиканы тайбың сорулгага ажылаарыч чөпсөктү бөлүктөри албады, фашистиг реакциянын шапар халдашкынын ойтур шаап, тайбыннын нияти-нацио-нал программаны, национал хамаарышпас чөрүктү, демок-ратийг эргелерин ботандырып болгаш чоңун амидрал байдалын чамдык экижидиринин чедиң ап болор.

Ажылчын агын кол дайын—капиталистиг монопо-лиялар. Ол болза таратышканын, ус-дараңчыларын бол-гаш хоорайнын өскө-да оонак өчүттөннерин, албан-хаак-чыларын болгаш ниятелигерлерин хөй нурууңун, харын ортка капиталистерин чамдык мезеениң-даа база дайы-ны болуп турар.

Ажылчын агы кол согушкуну капиталистиг монополия-ларга эдуз улап турар. Монополияларын бүрүн эрге-чагыр-газын узуткаарына национал бүгү кол-кол кезектери эң ханы соугурады. Ол чөрүк саң-хөө олигархиянын дар-далыгы эдуз демиселдин турар демократий бүгү шимчөө-шкнине чангыс күчүлүг антимонополистиг агын кылдыр каттыштырар арганы берип турар.

Монополияларын бүрүн эрге-чагырганыга эдуз демисел-дин программын пролетариат болдуңу эвилдечлеринин чүтлө бүтүңү өзөс, харын база дарыгарты эрге-ажыктарын барымаалап идиң удуруп турар. Чоңа эи-не ажылчын байдалдарга калбак национализация дөш, национализация алдырарын, күрөөниң бүгү экономиктиг ажыл-чөрүдүгүдө-нүңгө эдуз улап турар.

парламентинин, профивелд болгаш өскө-да демократийг база төчөөдөгөлиг органдарын контрольдэри дөш пролетариат тургуп турар. Пролетариат болза үдөзгөн аграр ре-формаларын чөрүдүгү дугайында таратышканын негеделер-ин дөшөп турар болгаш «черин оңу ажылдап кылып турар кижилерге бээр!»—деп долгуну ботандырып чедиң ап тур-ар.

Пролетариат чоңун өскө-да кезектери-биле кады калбак демократия дөш шиттирилгит демиселди чөрүдүп турар. Демократийг хосталгаларын узуткаарын, парламентиниң эрге-зин кызыгаараарын, монополиялар төздөлөрүнн хуу эрге-чагырганы тургузар сорулга-биле конституцияны өскөрти-рип, парламентаризмден фашизмге ол-бө яны хевирлерин-ге шилчирин ордандыган саң-хөө олигархиянын уганы-шымынагы эдуз идөпкөлиг демиселге массаларын про-летариат мобилизастап турар.

Ол демиселге ажылчын агынның бүгү ажылчы чоннар-биле эвилдери тургузуп турар. Ажылчын агы болдуңу кол эвилдери—таратышканын—феодалдыг артышкынырга болгаш монополияларын күчүлөөшкнине эдуз демиселге сырый каттыштырып турар. Капитализм оларын байдалы прот-ариаларын ышкаш кылдыр баксыраткан болгаш ниятеди амидралыга өскөртишкнине кылчырынын эргежок чү-гүдүлө мегереп турар албан-хаакчыларын калбак кезе, а оң ышкаш ниятелигерлеринн дыкка хөйү ажылчын агынның эвилдериң болу берип турарлар.

Монополияларга эдуз нияти-демократийг демисел соци-алистиг революциянын иралдып турар өзөс, харын оңу чокшыл-дып турар. Демократия дөш демисел—социализм дөш демиселдин тузаш кээз болор. Демократийг шимчөөшкни ханы-лапн тудум-ла, массаларын политиктиг мегерелениң де-нине улам бедир, Эдулуг хоссталга болгаш чагай байдал-че оларга оруктү чүтле социализм ажылдап деп чүө оларга улам илдең бооп бар чыдар. Ол демиселдин чөрүдүгүдөниң барын-социалистиг, реформистиг хоону түзүрүдөгөр ар-дыр, социалистиг революцияның политиктиг армиязы тургус-тувар.

Социалистиг революциялар, национал-хосталгалыг анти-империалистиг революциялар, улустун демократийг револю-циялар, таратышканын калбак шимчөөшкнине, фашист-иг болгаш өскө-да өзөөргөк дерин дардалдык эу-чурума-рын дүжүрө дөш улаус массаларын демисел, национал даралта эдуз нияти-демократийг шимчөөшкнине — бө бүгү капитализмин божаналды болгаш үрөп бузуп турар делегей-ниң чангыс ай революстюг чөрүдүгүдөң каттыкжып тур-арлар.

Чүт бурзуңу пролетар революцияңу делегейин соци-алистиг революциянын кези болушаан, оңу ол чүртүн ажылчын агынды улаус массалары өскөдүп турар. Ре-волюция чыгыр баугар болбас. Оңу чоңа дашкаратан дөгөп хөржөк. Ол болза капитализминин иштиги болгаш делегей тала-зы-биле ханы чөрүдөөлөрүнн түнөөдө өскүп үер. Тилдең пролетариат болза оң-биле болдуңу тилдеген божанатпай, канды-даа аас-кеңигелер өскө улуска дөгөп шыдаас.

Бүгү чуртарынын улустарын сырый каттыжарыч, бот-тарынын бүгү-ле иштиги күштерин мобилизастарыч, идө-пкөлиг хөдөйгөч болгаш социализминин делегей системаны күзүгүңө дайымышаан, революцияга көдрүлүп иткен канды-даа чүртүн улузуну хөдөктерине империалистерниң хонгараанынын чаладырыч азы аныа шит-тириг согушкуну бээрине, мынчангаш контрреволюцияны империалистерниң экспортынын болдурузыч бүгү чур-тарынын улустарын кылгыларын марксист-ленинчи өскө-да партиялар-биле кады Совет Эвилелинни Коммунистиг пар-тиязы болдуңу интернационал хурааениң кылдыр санап турар. Бир өзөс ажылчы чоннар, болуңу чүртүн национал бүрүн эргезин камгалавышаан, болуңу девискеринде даштык шериг баазаларын узуткаарын болгаш агрессив шериг бөлүгөлдөргө үерин чедиң ап турар болза, контр-революцияны экспортынын болдурууз чик болор.

Революция өрүк күрөөлөр арасында дайыннарын дам-чыгыр эртер деп коммунистер кажан-да санавайы турган болгаш санавайы-даа турар. Социалистиг революция ыаваыла дайын-биле хөдөшкан чүө өзөс. Империалистерниң өскүт-кени делегейниң ийи дайыны социалистиг революциялар-биле доогузугулаан болза-да, революциялар дайынар чокка чере өскөп болор. Ажылчын агынны эчис эдуз сорулга-лары делегей дайыны чокка ботандырыптан туруп болор. Амгы үдө аныа улам-на таарымчалык байдалдар кажаны-зында-даа артык тургустунуп келген.

Ажылчын агы болгаш оон авангарды—марксист-ленин-чи партиялар буржуазиянын холудан пролетариаттын хо-дунче эрге-чагырганын шилчирин хамааты дайын чокка, тайбың эрга-биле ботандырып күзөп турар. Ол арганы ботандырып ажылчын агын болгаш бүгү улустун эрге-ажыктарына, чүртүн нияти-национал эрге-ажыктарына дүжүрүп мык.

Чоңун хөй нурууңуңа дайымышаан, база капиталистер-биле болгаш помещиктер-биле чөпшөргөдөгөн политик-а-зында ойтала шибөөз чок оппортунистиг элементтерге шиттирилгит ойтур шавымшынын бербишаан, чоңа уду реаксылы күштөргө шиттиришкнине таваржып, парла-ментиге быжы хөй нуруну чаалап алыр, оңу буржуазия-нын агы талазы-биле эрге-ажыктарына бараан болор чөп-сөк кылдыр шилчидер, парламенттен дашкар массалык кал-бак демиселди калбарып, реаксылы күштерин удура-нышкынын сый шапар болгаш социалистиг революция-нын тайбың эрга-биле ботандырыныч эргежок чүгүлдө бай-даларын тургузар эрга ажылчын агында бар болуп турар. Ол бүгү болза ажылчыларын, таратыч массаларын бол-гаш хоорайнын өрт как кезектеринин эдуз монополистиг ка-питалга эдуз, реакцияга эдуз, социалдык ханы реформалар дөш, тайбың болгаш социализм дөш агы демиселдин кал-бак-биле, үтүктө чөккө хөгжүктөндө чүтле мычан бооп болор.

Мөчүкү агылар чоңу күзүдөөр арганы ажылап тур-ар байдалдарда социализмге тайбың өзөс шилчилгениң болу берип болуңу бооары эргежок чүгүлдө. Тергиделги агы-лар эрге-чагырганын эки-тура-биле дүжүп бербес дэргени ленинизм өөрөди турар болгаш төөгүнү дуржулгалы бадит-кап турар. Бө байдалдарда агы демиселдин кайы хире дош-кун болуру болгаш хевирлер пролетариаттан өзөс, харын-да чоңун эдуз хөй нурууңуңу күзө-соруңуна реаксылы бөдүктөрүн удураанышкынын күжүдөн, социализм дөш демиселдин кайы-бир чадаларыга ол бөлүктөрүн күштү херелей бээрден хамааржы апар. Чүрү түрүзү со-циализмге шилчире оң аргаларын кайзын херелдери

VI. Национал-хосталгалыг шимчөөшкнни

Лайынышкыны национал-хосталгалыг революциялар-нын үениң делегей чурттан эртип турар. Улустарын хөй нурууңуңу национал хамаарышпас чөрүңу хостал-галын империализм чыла басып, оларын колониалдыг дерин кулаанымшынын илчирбизиге хоругдун турган болза социализминн тывылганы дарлаттырган улустарың хосталышкынын үө-чадасы чедиң келген болган. На-ционал-хосталгалыг революцияларын күчүлүг чалгыс ко-лониалдыг системаны артыдыр ширбип, империализминин турустарын кошкандып турар. Колония болгаш чартык ко-лония болуп чооранынын орунуга бүрүн эргелди анык кү-рөөлөр тыгылп келген болгаш тыгылп турар. Оларын улустары боттарынын хөгжүдөниң чаа үө-чадасынча кы-рышкан. Олар чаа амидралдык тургузучулары болгаш улустар арасынын политиказын идөпкөлиг киржиңчири, империализмин буза шапарын революстюг күзү болуп көдрүлүп үтөнөр.

Иңчалажок, демисел ам-даа доогузубаан. Колониализ-мин илчирбизин ап октаан улустар хосталганын агы-ан-гы чадаларын чедиң алганар. Оларын шиттенди хөй улустар национал күрөөлөрн тургусулашаан, экономиктиг тускайлап чөрүү болгаш политиктиг хамаарышпас чөрүңу быжылаарын чедиң ап турар. Эуу барымаалап тускайлап, а херек кырында даштык монополияларын политиктиг болгаш экономиктиг хамаарышпаанга турар чуртарынын улустарын империализмге болгаш реаксылы империализми Эу-чурумнага эдуз чөмөсөкө көдрүлүп үнүп турар. Ко-лониалдык кулаанымшынын илчирбизин ам-даа ап окта-ваан улустар даштык кулаанымчыларга эдуз мадыралыг демиселди чөрүдүп турарлар.

Бүрүн эргелди анык күрөөлөр империалистиг күрөө-лөрдүн системаның-даа, социалистиг күрөөлөрдүн систе-мазына-даа кирбей турар. Иңчалажок, оларын эң хөй нурууңу делегейин капиталистиг ажыл-агында онагай чери өлөп турар-даа болза, оорган ам-даа хосталабы. Ол дэрге — капиталистиг монополияларга делегейин ам-даа мүчүлүп турар кезе-ди. Империализмден экономика тала-зы-биле хамаарылгалы чөрүү ол чурттар узуткап албаан шаанда, «делегей көзөшкени» рөйлөн ойнап, чартык ко-лониалдык мөчүлөгөн чери болуп артып чала турарлар.

Социализмге делегей системанын түрү турары бол-гаш империализмин кошкан чөрү национал катап тө-рутүүшкүнүнү, чүс-чүс чылдарда хөжүдөп калган чо-руун болгаш түрөңи байдалы узуткаарын, экономиктиг хамаарышпас чөрүңу чедиң аларынын перспективанын хос-талган чуртарынын улустарынын мурунга ажылды берип турар.

Колониализмин артышкынын узуткаарын, импе-риализминин тергиделин дашкаарын тура тыртып окта-арын, даштык монополияларын кызып үдөрүн, нацио-нал узуткуну тургузарын, феодалдыг эу-чурумнарын болгаш артышкынынын узуткаарын, бүгү таратышканын эрге-ажынага дүштүр оларын киржилгези-биле шиттирилгит чөр чаартылаарын чөрүдөрүн, тайбың-макымадыг тускайлап даштык политиказы боттан-дырарын, ниятелиг амидралдык демократияларын, поли-тиктиг хамаарышпас чөрүктү быжылаарын национал эрге-ажыктарын негеп турар. Нияти национал сорулгазын шиттиригериңе национал бүгү-ле патриоттуг бол-гаш депшигелги күштери соугурады. Ол дэрге, олар

де пропагандаларыга өзөс, харын база практика кырынга ботандырыныч болуңу арталың олар бузуреткенер. Де-легейин коммунистиг шимчөөшкни болза амгы үдө реак-цияны каттыккан күштери оңу чыла шаап шыдаас ми-ча күчүлүг апарган.

Коммунистиг шимчөөшкни яны-бүрү оппортунистиг агы-нага эдуз демиселге өзүп, каңалып турар. Амгы үениң бай-далында коммунистиг шимчөөшкни кол айыл болза бур-жуаз сардарын көрүчүктөнишкнине болор ревизионизм, барын-оппортунизм болуп турар. Марксистден болуңу ат-каарлашкынын ниятелигерди болгаш агы демиселнин эң чаа байдалдарын барымаалап көөрү эргежок чүгүлдө дөш ду-тайында чүдүчүрүшкуннар-биле чакырып чагыбшаан, ре-визионист херек кырында коммунистиг шимчөөшкниге бур-жуаз-реформистиг идеологиянын негедеридилчери рөлдү күчүдөп турарлар. Марксист-ленинизмден оон революстюг ут-ка-шынарын армидыраарын, социализмин хөргөңө ажылчын агыннын, күш-ажылчы чоңун бүтүрүн божаналды кош-кадырын, империализмге эдуз демиселге ажылчыларын, ажылчы чоннарын чөпсөк дүжүрүн болгаш оларын демо-билизаастарын олар ордандып турарлар. Ревизионистер болза социалистиг революциянын болгаш пролетариат дикта-туразыннн төөгү талазы-биле эргежок чүгүлдөңу, марксист-ленинчи партиянын удуруткуч рөйлөн хурааң көрбей, про-летариат-интернационализмин үдөзгөндөрүн тургузуп, националдык тайбың кирип турарлар. Ревизионизмин идеологияны Югославияны коммунист эвилелинни про-граммасында эи-не долугу-биле сиңилкен.

Өскө бир айыл болза, догматизм болгаш сектантизм чөрүк болуп турар, олар болза революстюг теориянын чогадыкчы хөгжүдөзү-биле эштеп чок чөрүлдөдө турар, калбак масса-лардан коммунистерин хоордуңуна, бакталарына чедир, оларын идөпкө чок манат олурарыне чыгар, азы революстюг демиселге авантюристиг келгелер чөшкө дөшөш-книне иде, өскөртип турар байдалды шын үнелеп тыва-рынга болгаш чаа үнөп көрүп турар аргаларын ажылчын агынның чаа бүгү демократийг күштерин эрге-ажык-тарына ажылаарына мондо

Совет Эвилелин, Коммунисттик партиязынын ПРОГРАММАЗЫ

(Уланчызы).

Эң-беле кады оң хураедеңиниң саны болгаш иштиле-политиктиги амдыралга оң ролу эсер. Ажылчын агынның болгаш тараачынарның эвилели—демократтыг ханы чаар-тылгаларын болгаш экономиктиги, социалдыг депшигеңи буттандыр дөш чедиминиң демиселди үндөни чүү-лу. Ол эвилде болза национал калбак фронтунуң өсө болур журулу. Антиимпериалисттик болгаш антифеодалдыг демиселге национал буржуазияны кыраилгенин кемчөө-ни ажылчын агынның тараачынар-биле эвилелингиң быжымдан биче эвес хамааржык. Национал фронтуга хоорайныг биче буржуазия болгаш демократтыг интеллигенция база катышкан турар.

Оунган улустарың косталгалыг шимчөөшкенин хей-хей чурттарда национализмниң тутуңуң ада-биле чоруп турар. Мөчүттүргөн нацияларның национализмниң болгаш мөчүчүлүк турар нацияларның национализмниң аразын марксисч-ленинчилер ылгап турар. Мөчүттүргөн нациядыг национализмде дараалга уур угланган нинти демократтыг утнашкылар бар, ынчанган төдөрлэй үе-чадада ол төөгү талазы-биле шыныгыткан деп коммунистер санапшышаа, оңу деткип турар. Империалисттик дараалдан косталгычыче, национал хамаарышыпса чорукке болгаш национал катап туртунушкучу мөчүчтөөн улустарың чүтүлүдө ол илергейтиштиң турар. Оон-биле чергелештир, реалсың мөчүчүкү үстүкү кижилериниң идеологиязын болгаш эрге-ажыктарын илергейткен эске талазы мөчүчтөөн нацияның национализмине база бар.

Национал буржуазия бодунуң бүтүп-шынарынның талазы-биле ийи язы хамаарыштыг чорун чурттарда империалисттик болуш-биле холбошпаз национал буржуазия антиимпериалисттик болгаш антифеодалдыг революцияны кол сорулгаларын буттандырынга агын үениң байдаларында боттуу-биле сонугурадыг. ынчанган, оң депшилегич ролу, нинти национал үндөни сорулгаларын шийтирээрине оң киржир аргалык ам-даа төмөң.

Иччалыкко, ажылчы чоннарның болгаш бай агынларын аразында чурдээрлерниң азериниң даа чуртун иштинге агны демиселиң чидилгенирине хире чергелеш-биле национал буржуазия империализм-биле болгаш иштиги реакция-биле чөшчөөрлөр хөөнү коргузуп турар.

Хосталган чурттарын хөгжүдөүгүн чорудууга нарын, эвээр үе-чадаларыг болгаш туруп болур. Төгү болгаш социал-экономиктиги байдаларының язы-бүрү болуу турарын ужурунда хосталган чурттарда массаларны революстүг чөгөдүкчү чоруу социал депшилегич оруу-биле оларны хөгжүдөүгүн хөвиерлеринге болгаш темпелеринге боттарының озвастыг чүүдөри кирип турар.

Кодонализмниң дараалында хосталган чурттар кандыг оруу-биле—капиталисттик азы капиталисттик эвс хөгжүдөүгүн оруу-биле баар бе—оларны улустарының мурнунда тургустунган үндөни айтырларның бирөөн илдеп болуу турар.

Оларга капитализм чүү берип болуру?
Капитализм—улустун начыгдалдарының оруу-дур. Экономиканы дүргөн депшилегич, эжелде-түргөдөгү улустарың ол хандырбас. Социал дең эвс чорук хамаарыш. Бөдөөниң капиталисттик хөгжүдөүгүн тараачынарны улам хоорурады. Азы капиталистерниң хөрөнжин байыры дөш дараалгалыг күш-ажыл, азы ажал чоктарың уруктуу турар армиязын долдууры ажалчыннарның үтү болуу бээр. Улут капытал-биле адаанажылгыг демиселе биче буржуазия бастырар. Кудунуң болгаш өөрдөлигине чаагай чоруу массаларга чедирген эвс болуп артып калыр. Интеллигенция бодунуң таланттарың садылгаар ужура аргакоктун кирип-дан таварышкан турар.

Улустарга социализм чүү берип болуру?
Социализм—хосталгач болгаш аас-кемиче улустарың оруу-дур. Экономиканы болгаш культураны дүргөн көдүр-лүштүгүн ол хандырды турар. Чүс-чүс чадарың дүргү-үндө эвс, а бир салгалды амдыралының дүргүндө социализм хосталгач чуртту индустриалдыг чурт болурун турар. Бодунуң алыс бүдүдүндө тура плааның социализмти экономикка көдүрүшкүгүн болгаш чечекчилешкениң экономиказы болур. Кижини кижиле мөчүчү чорукту ууткаары социал дең эвс чорукту чөк кылар. Ажал чокталыр чорук бөрү-биле чиде бээр. Социализм бүтү тараачынарны чер-биле хандырар, ажал-агынын хөгжүдөр талазы-биле оларга дууламчык көргүзүп, оларны күш-ажылчы куженишкенирин өки-турага үндөйлөш, кооперативтерге катыштырып, муракчы көдө ажыл-агын техниказын болгаш агрономия эрмени оларны эргенине тышып турар. Тараачынарны күш-ажылы бүдүрүчүгү болу бээр, а чер хей үөр-түпчөөрлери берип болур. Социализм ажылчын агынны болгаш бүтү ажылчы чоннарны амдыралың материалдыг болгаш культуруг белик дөңөлөн хандырар турар. Бараның бүдүтүк чоруктан улус массалары социализм хохра тырып, оларны агын үениң күдүктүргөндө хандыкшынып турар. Улустун чаагай чорууга бараан болуу чогадыкчы чорукка дегем хаалар интеллигенцияның мурнуга ажытканын турар.

Кандыг орукту шилеп алыр—улустарың боттарының

VII. Буржуаз болгаш реформисчи идеологияга удур демисел

Агын делегейде коммунисттик болгаш буржуаз ийи идеологияны кадыг-дошкун демисел чоруп турар. Ол демисел—капитализмде социализмге шилчегенин төөгүдү чорудуу-азыңың кижиле төрөлетениң сагыш-сеткил талазы-биле амдыралында илергейелиң—дур.

Чаа төөгүлүг үе-чада пролетариатың революстүг мировоззренияңге өсүлүг тилгелени берген. Марксизм-ленинизм муракчы кижиле төрөлетениң угаан бодалдарың айтыкчылар апарган.

Буржуаз өөрдөгү болгаш школалар төөгүгүн шыгалдазын тутуп шыдаван. Олар амдыралдыг ийи үндүрү турары айтыргаларга эртем сөзүнүң харызын берип шыдаван болгаш берип шыдастар-даа. Улус массалары боттарың хандыкшындар хире идеяларны буржуазия ам ийи үндүрү шыдавас. Буржуаз идеология ханы кризиске таварып турар.

Хей саныг масса кижилерниң медресинде революстүг эргилде—нарын болгаш ур үениң чорудууга. Социализмниң делегей системасы хей тилгелериниң чедиң алган тудуна, делегей капитализминин кризис ханынан тудуна, аңгемиселни чидегенин тудуна коммунизм дөш демиселе массаларны катыштырынга болгаш мобилизастарыңа марксисч-ленинчи идеяларны ролу улам өсү турар. Идеология дөшө—пролетариатың агын демиселин чүтүлгө кол кээз.

Импералисттик реакция коммунизмин болгаш оң чагай идеяларын бузардадыр, капитализмин камгаларын орадашшышаа, массаларга идеология салдар чедирерин бүтү-лө чекестерин мобилизастап турар. Имперализмниң ийи-политиктиг кол чөмөс—оң кол улказы социализмти тургузугуң илдеген, коммунисттик партияларныг политиказын болгаш эвс сорулгаларын, марксизм-ленинизмниң өөрдөниң эжелерин ескертир болуп турар антикоммунизм болур. Антикоммунизмниң күткү-биле импералисттик реакция бүтү-лө муракчы болгаш революстүг чүүдөри истен соруу база хораннап, ажылчы чоннарның хураедеңи бузарып, пролетариатың демиселе күөк-соруун моондактарын орадаштып турар. Бо кара тутуң адаанда ам социал депшилегич бүтү-лө дайыныр: сая-хөө олигархиязы болгаш дайынырактар, фашистер болгаш реалсың шыжыңчылар, колонизаторлар болгаш помещиктер, импералисттик реакцияны бүтү-лө ийи болгаш политиктиг өмөкчилер катышкынар. Антикоммунизм—буржуаз идеологияны буурап басып турарың кыдык кемчөөлүн илергейели.

Буржуаз тургузугуң камгалачкылары массаларың сагыш-сеткил талазы-биле мугулай чорукка тударын орадашшы-

штики херээ. Делегей ареназында күштерни агын деңизүү-рү болгаш социализмниң делегей системасың талазында күчүлүг деткимчени боттут аргазы турда шаандагы колониздарың улустары ол айтырмын боттарың эрге-ажыктарыңа тазырытп шийтирлеп болулар. Оларның шилчегени агынлар күштериниң деңизүүгүндө хамааржы апарар. Хөгжүдөниң капиталисттик эвс оруу ажылчын агынның, улус массаларың, нинти-демократтыг шимчөөшкениң демисел-биле хандыртынын турар болгаш нацияларны өң хей нуругузуң эрге-ажыктарыңа дүгүп турар. Ол орук чөмчүлүг чүүдөриң ойталаарың буржуазиядан негеп турар, ындыг болза-даа ол, нацияга ажылгыт ойталаашкы болур. Хөгжүдөниң капиталисттик эвс орууга чонуну бүтү чекестери боттарың күштерин ажыгаларың тып ап болулар.

Национал демократияның күрүнелериниң тургустууларының болгаш хөгжүдөүгүн оруктарың калбак перспективалар кошкак хөгжүдөүгү чурттарың улустарыңа ажылчыннып турар. Национал демократияны күрүнелериң политиктиг үндөниң—национал хамаарышыпса чорукту бүтү хандырар дөш, калбак демократия дөш, антиимпериалисттик, антифеодалдыг, демократтыг революцияны түлдүгү чедир дөш демиселди турар бүтү депшилегич, патриоттук күштериниң болуу болур.

Улус массаларың агын болгаш национал бот медресиниң чыгышлык чөк өздөш—интелиг хөгжүдөүгүн агын үениң характертик шынары-дыр. Импералистер национал бот эргениң идеязы хажыдар, кол ултка шынары ортап ап октаар, оңу национал эвсизин өөскүдөргө, национал озагай чоруктуң сөзүнүң негептеринде, национал удурлашып-көчүрүк өөскүдөргө ажыгаларың бар-ла шаа-биле орадаштып турарлар. Демократтыг күштер болза, улустарны ден эргениң болуру, оларны бот-болуңга бүтүрөжир, найыралы, бот-болуңга дууламчыга болгаш ийи сүмбү харылзашылазы дөш, социал депшилегич эрге-ажыктары дөш национал бот эргениң идеязын бадтыкп турар. Национал бот эргениң идеязы, оңу демократтыг сөзү-биле билгире, улам-на бадтыктышып, өзүп турар ужуру-дузаны тып ап, интеллигенция депшилегич хөгжүдөүгүн чүтүлгө фактору болуп бар чыдар.

Коммунисттик партиялар антиимпериалисттик, антифеодалдыг, демократтыг революцияны түлдүгү чедир чыгышлык чөкчө чорудар дөш, национал демократияның күрүнелериң тургузар, социал депшилегич дөш илдепкейлик демиселди турарлар. Коммунистерниң эвс сорулгалың нацияны дөш эргеге-ажыктарыңа дүгүп турар. Антикоммунизмниң тутуңга чыгышып алгаш, национал фронтуну буза тепсир дээр реалсың болуштарың орадашкыныр, коммунистер истен-сүрөп чорук национал-хосталгалыг шимчөөшкениң кошкызына чедир, улустарың национал эрге-ажыктарыңа чөргүч, чедиң алдынан чаалап алышкынырын ышкынарыңа айымды тургузуп турар.

Национал күрнелер хамаарышыпса күш болуп делегей ареназыга улам илдепкейлик-биле көдүрүп үнүп турар, ынчаарга бе депшилегич, революстүг болгаш антиимпериалисттик күш кодуунда боттуп болуу турар. Колонизалдыг дараалдан хосталган чурттар болгаш улустар агын үениң кол айтырыш шийтирээрине—делегейниң чаа дайның болдурузыңа шыгарайгы ролду ойнар ужурады. Имперализм бодунуң өөскүдүп үндүргөн үтөкчи дайыныңа ол чурттарың кижиле болгаш материал куравыларың моондакташкы чокка ажылга болуу дег үе эртен. Ол чурттарың улустарың, реалсың болгаш колонизаторлар-биле холбошканы бөдүктөрүң удурлашышкыны, а ол ышкың национал буржуазияның чыгышкының ажал эртинешкан, боттарың куравыларың бүтү-ниити айым чок чорукка бараан болуу кылдыр тургузуп, тайбының чаа чөленинги болгаш турар үе келген. Ону оларны боттарың үндөш эрге-ажыктары, бүтү улустарың эрге-ажыктары негеп турар.

Хосталган чурттарың улустарың болгаш социализм күрүнелерин улустарың куженишкенирин дайың айылың уауу демиселе катыштыры—бүгү-ниити тайбының шыларгаң фактору болур. Кижиле төрөлетениң үштү ийи кезиниң күөк-соруун болгаш күжүн илергейтен турар ол күчүлүг фронт империалисттик агрессорларын аткаараларыңе албады болур.

Импералисттик дараалдан хосталыр дөш демиселди турар азы хосталган улустарың ак-сеткилдик болгаш шыңчы өңүктөрү—социализмниң чурттары оларга бүтү талазы деткимчени көргүзүп турар. Колонизалдыг дараалдыг бүтү хевирлерин ууткаары дөш олоу туркун, колониялыг импералистерниң бузудууларыңга тургустунуу турар күрүнелериң бот-эргениң быжыгаларыңа бүтү кемчөө-биле дуулам чурттарлар.

СЭКП болза колония болгаш чартык колония дараалды ап октапкан улустар-биле акы-дууламчык эвилдеди бодунуң делегей политиказың кол чүүдөриң бирөөн кылдыр көрүп турар. Ол эвилде делегей социализмниң болгаш делегейниң национал-хосталгалыг шимчөөшкениң амдыралчы эрге-ажыктарыңын нинти чорууга үндөйлөгөн. Национал хамаарышыпса чорукту чаалап аларың болгаш быжыгаларың оруу-биле чоруп олар улустарга, колонизалдыг дараалды бүтүн ууткаары дөш демиселди турар бүтү улустарга дууламчык бодунуң интернационалчы хүдөөлөни кылдыр СЭКП санап турар.

шаан, буржуаз тургузугуң мөчүчүкү мөү-шынарын ажырып, капитализм деткип каастап турар улам чаа «теориялар» чогадып кылып турар. Агын үениң капитализмин бодунуң ултка-шынарын ескерткен, мында өңүк хуугуң «үлдегери» болгаш капитализм «демократизациясы» болуп, агынлар болгаш агын демисел төнүп чиди, «сорулгаларың денештир» база экономикагын кризистер утуктагының турар «улусту капитализм» апарган ышкы кылдыр олар бадтыкп турарлар. Херек кырында капиталисттик интеллигенция чурдээрлерин болгаш удурлашышкының күштериниң дугайында, оң иштинге агын демиселиң чидегениң дугайында марксисч-ленинчи өөрдөниң шынынын агын үениң капитализмниң хөгжүдөүгүн бадтыкп турар.

Буржуаз тургузугуң камгалачкылары оңу «бүгү-ниити чыргаланың күрүнө» деп адып турарлар. «Капиталисттик күрүнө монополияларга удур болуу база социал дүргүлүгү болгаш бүтү-ниити чыргаланың чедиң ап шийтирлеп ышкы хоосуң чүүдү олар негептерди турарлар. Илдеп болза-да буржуаз күрүнө—монополияларны дүйнөлүгүң чөмөс, а алган йөрөөп турары «чыргала»—сая-хөө капитализмин хөрөгтеңнеринге чыргалап болгаш күш-ажылдыг чүс-чүс миллион кижилеринге түргөдө, каңдыл дөрөңи улус массалар боттарың дүргүлүгүндө бөрүрп турар.

Антикоммунизм «теоретиктер» агын үениң имперализмни «хостуг делегей» деп адып турарлар. Херек кырында «хостуг делегей»—мөчүдөгү болгаш эрге-медел чөк чоруктуң делегей, кижиниң төлөтпн чорууга болгаш нация ага-адарыңа халдарың делегей, карагы-дүмбей чорукту болгаш политиктиг реакцияң делегей, милитарисчи калчаралдыг болгаш ажылчы чоннарны ханыг өзү-биле азыгаларың делегей-дыр.

Монополисттик капитал фашизмниң идеологиязын—келе-рөөн шовинизмниң болгаш расизмниң идеологиязын катап төртүндүрүп турар. Эрге-чагыргада фашизм—сая-хөө капитализмниң эң-не реалсыңы, эң-не шовинистик, эң-не импералисттик элементтериниң ажал теорисчи диктаторуң-дыр. Ажылчын агынның партиязы агылап база чылга шаап алгаш, пролетариатың күжүн түрмөктөп база оларны түс-түс чекестер айып-биле сотар, а өң соңкоа бүтү-лө өскө-даа демократтыг партияларын болгаш организацияларын ууткаар, улусту капиталисттик монополияларын соугу чөмөс кылдыр дөш фашизм каза-даа каза каян-да калчаралдан антикоммунизмден эжелээр. Ажылчын агынны болгаш бүтү ажылчы чоннарны эрге-ажыктарыңын эң соңсола чөк, шудургу болгаш сядип алдынас камгалачкылары болур

коммунисттик партияларга удур бодунуң согушкунуң фашизм хамыктыгы мурнуда улаандыр турар.

Импералисттик реакция национал чөрдөдөөрлери кысырыңга, хей националдары болгаш улустарын хораннаарыңга (антикоммунизм, негрлерни, кошкак хөгжүдөүгү чурттарың улустарың өск-язы талазы-биле дорамчылап куду көөрү), ажылчы чоннарның аңу талазы-биле медресин кара-гыладып базарыңа, пролетариаты болгаш оң эвилдечлерин агын демиселиңден чартыктырыңга шовинизмни калба-биле ажылгап турар.

Имперализмниң политиктиг болгаш идеология арсеналында шажынчы чорук улам өзүп турар ужуру-дуузалы болуп турар. Хураедең болгаш оң хей саныг аппаратын ажыгалары-биле ол кызыгаратпымай турар. Ам дыка хей капиталисттик чурттарың эрге-чагыраыңа туруп турар ол бодунуң улуг-ууг партияларың болуп турар. Ол бодунуң профессиялы, аныктар, хөвөгөңөр болгаш өскө-даа организацияларын тургустушаан, ажылчын агынның хүдөөлөңүн, ажылчы чоннарның хүдөөлөңүн үрөп турар. Ажылчы чоннарның шажын-чүдүлгөү медресели, оларның бүдүлүк сүзүг-лелерин болгаш эргениң артышкынарын мөчүлүп турар шажынчы партияларын болгаш организацияларын монополиялар харам чөккө акшаландырып турар.

Буржуаз идеологияны хөвиерлер болгаш формалары, ажылчы чоннарны медреселерин аргалары болгаш чөкчөктөрү хей язы. Илдеп болза-да оларның чогуң ултка-шынары чачыме—алуп бар чыдар капиталисттик тургузугуң камгалары болур. Монополияларны тергиңдөүгүн ийи талазы-биле үндөйлөткөп чүүтү, мөчүлгөни шыжыктары, нинтини өңүткү болгаш коллективизмниң ады баксырадыр, милитаризмин болгаш дайыны алган йөрөөр, колонизализм болгаш расизмин шыжыктары, улустар аразыңа өжөөнөшкө болгаш көрүшөс чорукту кылыр— агын үениң буржуазияның политиктиг болгаш экономикагын теориязы, философияны болгаш социологиязы, этиказы болгаш эстетиказы сыныккан идеязы мынд.

Антикоммунизм болза Азияны, Африканы, Латин Американы чурттарың демократтыг күштеринге уду демиселе реакцияң кол чөмөс апар чыдар. Ийде колонизалдыг дараалдан хосталган чурттарың империалисттик талаалык элементтерин болгаш буржуазияның реалсың болуштарың империалисттик идеологиязын феодад идеология-биле катыштып турар.

Ол чурттарың улуска уду бөлүктөрү национализмниң нинти-демократтыг ултка-шынарын сый базарын, оңу реалсың талазы үрдүндөүгүн, нацияларны демократтыг күштерин эвсездечи кызыраары, социал депшилегиче моондактарын, эрмениң социализмин негептериниң шайыктыары орадашкыны турар. Оң-биле чергелештир «национал хөвирлиг социализм» дугайында теорияны ийи үндүрүп, агын демиселин кирип турар социализм дугайында биче буржуаз чөмө бодалдарың хей хевирлиң болур социал-философтуг дотриналарын пропагандалап турар. Ол теориялар улус массаларын бодуулашкыны чорукка кирип, национал-хосталгалыг шимчөөшкениң хөгжүдөүгүн моондактап, оң чаалап алышкыныңга согушкунуң тургузуп турар.

Колонизалдыг дараалдан хосталган чурттарда национал-демократтыг, антиимпериалисттик идеялар калба-биле негептер турар. Ол идеялерин өскө-даа талаалыкчылар-биле кады коммунистер болза национал хамаарышыпса чорукту болгаш

VIII. Тайбың кожа-хөлбээ догуннашкын болгаш бүгү-ниити тайбың дээш демисел

СЭКП бодунуң даштын политика талазы-биле акыл-чорудуулашкын эвс сорулгалың мыңчаар санап турар: ССРЭ коммунисттик интеллигенция тургузугуң болгаш социализмниң делегей системасын хөгжүдөүгүн тайбың байдаларын тургузугуң хандырар, база тайбың мынакшалдыг бүтү улустар-биле кады делегейниң хыдыкчы дайның кижиле төрөлетенден чайддыр.

Бүгү-ниити тайбың камгалап болгаш быжылгап шыдаар күштер делегей кырында тургустунуп келген болгаш өзүп турарың СЭКП барындаалган көрүп турар. Күрнелер аразыңа принципалдык чаа харылзаларың быжыктырып бодунуң аргалары тургустунуу турар.

Имперализм күрнелер аразыңа тергиңдөөшкн болгаш чачырткынында, кошкак күштер дараалыңа өскө кады-даа харылзалың бийесе. Улустар аразыңың харылзаларың ол дуурааны болгаш кымынарыңга, күтүлдөөрине болгаш деридизмниң үлдөшкөн тургузуп турар. Агрессиялыг дайыныр олар улустар аразыңың айтыргаларын шийтирээриниң өзүлүгүң азы кады кылдыр көрүп турарлар. Импералисттик күрнелер дипломатия болза бодунуң күштеринге эвс улустарга төгөрлөрүн, дайынырны белеттөөрүн чөмөсө болуу турган болгаш ынчаар артын-даа турар. Имперализмниң бүтүн тергиңдөүгүн үндөш дайын болгаш тайбың дугайында айтырыңың сая-хөө-үлдөрүп ойтгарызы улустардан дуукаа, чачыкка шийтирлеп турган.

Социализм улустар аразыңың харылзаларың чаа хөвиер империализмге уурааныштыр тургузуп турар. Социализм күрнелериниң тайбының, ден-эргениң, улустарың бот шийтирелтөөр эргениң, бүтү чурттарың хамаарышып-көчүрүп болгаш бот-эргениң хүндүлөөрүн принциптеринге үндөйлөгөн даштыкы политиказы, а ол ышкың, социализмни дипломатияныг шычык, бунагыч методтары делегей байдалыңа улам өзүп олар салдарың чедирип турар. Улустар аразыңың харылзалың империализм кол ролду ойнавас апарганда болгаш социализмни система улам-на улут ролду ойноп турар болу бергенде, каян национал хамаарышыпса чоруун чаалап алган күрнелерниң болгаш капиталисттик чурттарың улус массаларың саалдары делегей политиказыңа улам-на өзүп турар үеде, социализмни ийи үндүргөн чаа принциптери империалисттик политиказыңа грессичи принциптери тылөп алтарыңа боттут аргалар тургустунуу турар.

Чүгө улуг күрнелер эвс, а бот өргөлиг, хөгжүдөүгүн оруунча кирген бичиг күрнелер болгаш чурттар, тайбыңга чүтүлдүгү бүтү күрнелер шупту, оларның күндөңдө хамарылга чокка, даштыкы политиказың хамаарышыпса курууң чорудуң болуруңуң аргазын ап турар илдеп байдал төөгүгө бир-ле дугаар тургустунуу келген.

Агын үениң кол айтыры— дайын болгаш тайбың дугайында айтыр. Дайын айымының кара чачыме дөү—империализм. Импералисттик алагер кижиле төрөлетенин мурнуңа кем-бурдулуг өң коругучту үлдөдөгүн—көстүп көрбөө ургөзөшкенин хей чурттарга чедирип, база хей улустарың хыдып кааптың болур делегейниң термодолог дайыны бөлетеп турарлар. Тайбының болгаш дайынның айтыры чүс-чүс миллион кижилерни чурттарың болгаш өзүп кыраарыңың айтыры апарган.

Улустарны күженишкенин империалистерни өй-шаанда кычыктырбашыңче, оларның өлтүмүз чөмөктөп ажылаар аргазың чок болдурумың мөңгөтүнгөн турар ужурады. Кол чүсө—термодолог дайыны чылдары, оң кылтыга өзүрүп болурусузу. Улустарың бө үедеги салгалачкылары оңу кылдып шыдаар аргалар.

Совет күрүнени быжыгаларың, делегейниң социализмни системасын тургузарың—дайынырны интеллигенция амдыралында чылдары дугайында кижиле төрөлетениң чүс-чүс чылдарың күзөлиң боттандырының төөгүлүгү бызыраары ол-дур. Делегейниң социализмге кезөөдө дайынар өөскүдөрү соугурадыг агынлар болгаш социал бөлүктөр чөк. Эрмениң болгаш техниканы элөөн каш чүгүлгө адырларыңа капитализмин мурнашышаан, социализм тайбыңга мынакшалдыг улустарың халдарыңа империалисттик агрессианы кычыктырбашыңга хөвөгөңөр материалдыг күчүлүг чөкчөктөрүң тудушкан. Бир эвс капитализм бодунуң тергиңдөөшкени бөө чөмөк күжү-биле негептерди турган болза, социализм бодунуң идеяларын негептеринче дайының

социалисттик буржуазия депшилегич империализмге болгаш иштиги реакцияга уду шыгың демисел чокка чедиң ап болур дээр дугайында хооунуң бөрүдөңгүн барымаа чогуң массаларга могог чоң тайпырдышышаа, деспотизмниң режимин болгаш демократияны базарын агартып турар шовинизмге болгаш реалсың идеологияны өскө-даа илдерөөшкенин уду илдепкейлик туржуу турарлар. Оң-биле кады, коммунистер эрмениң социализмин тутуңуң ада-биле массаларын сыйрып катыштырмышан, социалисттик идеологияны төлөөлөкчлери болуп турарлар.

Импералисттик буржуазияның идеология демисели бодунуң кол күжүн хамыктын мурнунда ажылчын агыңга болгаш оң марксисч-ленинчи партиязыңа улаандырган. Буржуазтың салдарың ажылчын агыга илдерөөшкени болза ажылчын шимчөөшкнге социал-демократизм болгаш коммунисттик шимчөөшкнге ревизионизм ол-дур.

Агын үениң барын социал-демократияны ажылчын шимчөөшкнниң иштинге буржуазияны ийи болгаш политиктиг өң кол чөлөңгич болуп артып турар. Ол өңпөрүктүң эрги идеялер буржуазтың «чап-чаа» теориялар-биле өлкөктүкчү катыштырып турар. Социал-демократияның барың үзөлдүгү болуу марксизмден шуут ойталаан болгаш эрмениң социализмге уду демократтыг социализм деп адып турар чүвезин ийи үндүргөн. Оң талаалыкчылары болза буржуазтыг интеллигенция иштинде аразында өжөөнөшкө агыларның барын болгаш агын демиселни чөк деп санап турарлар, пролетар революцияны эргекч чүтүлгө болгаш бүдүрүгөңүн чөкөк-хөвөгөңөрлөрүңнү хууда өңү болдуру чорукту ууткаарыңа уду семеп турарлар. Олар социализмге «капитализмни чөорү шилчешкени» болуп турар дээр аяның чүүдү чүтүзүп турарлар.

Совет Эвилелинин, Коммунисттик партиязынын П Р О Г Р А М М А З Ы

(Уланчызы).

бот-боттарынын эрге-ажыктарын барымдаалары; иштиги херектеринге киришпези, улус бурзуунун бодунун туртууну бугу айтыргаларын боду шиптирлээр эргелиги хулээп көөр; бугу чурттарыны хамаарышпас эргелерин болгаш чурт деви-кээринин бурун-будун турарын шынгыг хулээпээр; бурун ден эргеге болгаш бот-боттарыны ажыктыгына үндөлөөш экономикалык болгаш культуруг кады аждажылганы кал-бартыр дээни ол.

Тайбын кожа-хелбөө догунаашкын болза бугу делегей хемчөөлнине социализм биле капитализмин аразында тайбын чарыштыг үндөини болзу турар болгаш оларын аразында аны демиселини онзагай хевир болур. Тайбын кожа-хелбөө догунаашкыннын шугумун хажык чокка чорутушпаан, социализм чурттар делегейин социализмг системанын оон капитализм-биле чарыкчыга тургузунуу тайбыш чок быжгышкынын чедип ап турар. Тайбын кожа-хелбөө до-гунаашкынын байдалдарында капитализмг чурттарыны ажылчын анызынын демиселинге эң таарымчалыг байдалдар тургустунуп турар болгаш колоннадыг болгаш хамаарыла-дыг чурттарыны улустарынын боттарынын хосталгазы дөөм демисели чинген турар. Тайбын кожа-хелбөө догунаашкын-нын принциптер дөткери капитализмгг ниятелидеги терги-декти аныларын термодолрут дайын база кээрегес дээрин билеп турар буржуазиянын ол кезөөн эрге-ажыктарына база дугжуп турар. Тайбын кожа-хелбөө догунаашкыннын политиказы болза улуг монополияларын болгаш шери эрге-чагыраларын кардаачыларын санавакса, бугу кижги тө-рөгетенин эрге-ажыктарына дугжуп турар.

Совет Эвилели аны-аны ниятели тургузугу курүүлөр-нин тайбын кожа-хелбөө догунаашкынын политиказы дээш чайгылыш чок туржуп келген болгаш моон сонгаар-даа тур-жуп.

Улустар аразынын харылзаларынын талазы-биле Совет Эвилелинин Коммунисттик партиязы даразында сорулгалар-ны салып турар:

— дайынын болдурбазынын болгаш ниятели амдыра-лында дайынын шуут бурун чайладып кааптарынын арга-зын бээр байдалдарын тургузарынын бугу-ле арга хемчөгө-рин социализмг өскө чурттар-биле кады ажытпаар;

— улустар аразынын кадык харылзаларын тургузары-нын шугумун чорудуп, бот-боттарына удурлашышкы бугу шери бөлүгөшкөөнүн тардырын, «соок дайыны», улустар аразына «экономик» болгаш «юртлес чорукту» пропагандаларын сокандырын, өскө чурттарыны деви-кээр-лерине агарыны, далайын, ракетаны болгаш өске-даа шери баазаларын узуткарын чедип аларын оралдыжар.

ИЙГИ КЕЗЭЭ КОММУНИСТИГ НИИТИЛЕЛДИ ТУРГУЗАР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИГ ПАРТИАЗЫНЫН СОРУЛГАЛАРЫ

Коммунизм—бүгү кижги төрөлгөтенин чырыткылыг келир үези

Коммунистг ниятелиде тургузар совет улустун шуут боттук сорулгалары. Социализмг коммунизмге чоруту шилчире — хоюлу эаугаар боттук болушкун бо-лур; совет социализмг ниятелидеги мурундагы бугу хөг-жүдөө-биле ол бетлекетинген.

Коммунизм дээрге болура? Коммунизм—ол дээрге бугурулуниң чепсек-херекселнине бугу улустун чангыс ай өнчүлүг, ниятелидеги бугу жеми-гүнери социал талазы-биле бурун дең эргелиг, бугу талазы болбаазыраңгай кижилер-биле кады доктаал хөгжүп турар эртемге болгаш техникага үндөлөөш бугурулукчу күштери база өзүп турар, ниятелидеги байланыч бугу үнер дөстери бурун четче сайырап турар болгаш «кижи бурзуунден» шыдаар шаа-биле, кижги бурзуунге—херексел шаа-биле» деп улуг принципти боттандырып турар аяк чок ниятели тургузуу болур. Коммунизм—ол дээрге хой-ниитин бот-эргелиги донктаган, ниятелидеги чаагай чуртууга күш-ажы-кы бугуруде эргөжөк чугула деп хүлээттинген бири амды-

— чепсегелинишкини бугу-ниити болгаш бурун дүжүр-ни делегейни шынгыг контроло-биле чедип аларын орал-дыжар;

— национал хамаарышпас чорун чедип алыр болгаш быжгылар дөөм демисежи турар Азиянын, Африканын, Латин Американын курүүлери-биле, тайбын камгалар дөөм демисежи турар бугу-ле улустар болгаш курүүлөр-биле акы-дупмалык найырадыг болгаш сырый кады аждажылганы харылзаларын быжгылар;

— тайбын хандыраарынын эрге-ажыктарына бугу ка-питализмг чурттар-биле, оон иштиде Американың Каттыш-кан Штаттары-биле, Великобритания-биле, Франция-биле, Германиянын Федеративтг Республиказы-биле, Япония-биле, Италия-биле болгаш өске-даа курүүлөр-биле харылзаларын өкиждериниң болгаш хөгжүдериниң идеякелгил чайгылыш чок политиказын чорудар;

— дайынын имперализмгг политиказына уду демисежи турар бугу делегейин ажылчын анызынын бугу отрядтарынын болгаш организацияларынын дайыны эп-сеткил каттыжылганын быжгытарын бугу тала-биле дөткери;

— дайына уду демисежи турар бугу күштерин сырый каттыштарынын курзуун хажык чокка чорудар. Дайыны чайладырыче чүткүдүгү бугу организациялар болгаш партия-лар, тайбын болгаш чурттар аразынын харылзаларын ка-дыкчылар дөөм демисежи турар нейтралдыг болгаш паци-фистг шимчөөшкөөн, буржуа бөлүктөр—Совет Эвилели-ден үндөлөөшкөөн болгаш дөткешкөөн алыр;

— садык, культуругу харылзалар, эртем болгаш техника талазы-биле бугу делегей кады аждажылганы хөгжү-дөрүчө улаңган курсту чорудар;

— тайбынын үрөрин оралдыжп турар агрессив бөлүк-терге хамаарыштыр бедик серчелдеди сагыр, дайын аван-тюристарынын эгелекчилерин чогур өйнүе сойлап илери-ди, бистин социализмгг ада-чуртувуну болгаш бугу со-циализмгг алагериниң аймык чок чорун болгаш халдап бол-бас ыдыктын хандыраарына бугу-ле эргөжөк чугула хем-чөгөрин алыр.

СЭКП болгаш бугу совет улус моон сонгаар-даа аязы-бүрү, бугу-ле электели дайынарга уду, оон иштиде капитали-стг чурттарынын аразында дайынарга уду, улустун хостал-галыг шимчөөшкөөн боой турдырыч улаңган деви-кээр дайынарына уду демисежи болгаш дарыктап улустарын ыдыктыг демиселин, имперализмге уду оларын хостал-галыг чогур дайынарын дөткери боттарынын хүлээгези деп санап турар.

Совет Эвилелинин Коммунистг партиязы тайбынын бол-гаш улустарын найырадынын түгүн бедик турар.

Совет Эвилелинин Коммунистг партиязы тайбынын бол-гаш улустарын найырадынын түгүн бедик турар. ралчы хергел апар, кижги бурзууну арга-мергежи улусна эң-не амыктыг кылдыр хергелетинген турар хостук болгаш медреселди ажыл-ишчилеринг бедик организа-стг ниятели болур. Коммунистг бедик медресе, күш-ажыкка ынактыг бол-гаш сагыла-чуртун, хой-ниитин эрге-ажыктарына бер-динген чорук—коммунистг ниятелидеги кижизиниң чары-бас шынары болур.

Коммунизм эртем-техниктиг дүрген депшилгеге үндөлөөш, ниятели бугурулуниң сооксап чокка ажыгүрүн болгаш күш-ажылды бедик бугурулукчу болурун хандыра, кижги эң-не болбаазыраңгай болгаш күчүдү техника-биле чепсегээр, бойдукса кижилерин тергилдени аажок бедик кылдыр көдүрөр, оон чагырап күштерин улам-на бурун-биле бөшкарарынын арганын бөөр. Бугу ниятели ажал-агыинг планын организацияларынын бедик чадасы чедип алдынар, ниятелидеги кижизиниң өзүп турар хергелдерин хан-дыраарына материалдыг байлактарын болгаш күш-ажыкы

курлавырларны эң-не амыктыг кылдыр база билдиги ажы-лаары хандыртпнар.

Коммунизмг үезинде анылар, хоорай биле көдөөн аразында социал-экономикиг болгаш культура-амыдырал талазы-биле ылгаалар бурун чидер; бугурулукчу күштерин хөгжүдөүшүнүн демисели болгаш күш-ажылды байдалы-га, бугурулук харылзаларынын хевирлеринге, амдырал-дын байдалдарына чаагай чоруктун хире черегезинге хамаарыштыр көдөөн чурттагыч чону хоорайнының ден-нелинге чедип көдүрүп үнер. Коммунизмгг тилдеги-би-ле кады кижилерин бугурулуни ажал-чорудуугаына угаан болгаш күш-ажылдын алызында даттыжышкыны болу бөөр. Күш-ажылды аждажылчылары боттарынын куль-тура-техниктиг денелиниң талазы-биле угаан ажылын кижилерин денелинге чедип көдүрүп чүве болганда, ниятелидеги тускай социал бөлүк болбас апаар.

Ынчангаш, баштайгы амдырал үезинден ангыда, кижги төрөлгөтениң бугу төөгүзү болза удурлашышкы аныларга чарлыр чорук кижги кижги мөлчүрүнө, аны демиселинге, нацияларын болгаш курулуштарын аразында удурлашышкы чорукка чедирген, аныгы ниятелидеги төөгүзү болган тур-да, ниятелидеги аныларга, социал бөлүктөргө чарлыр чо-руун коммунизм узуткаар.

Коммунизмг үезинде бугу-ле кижилер ниятелиге ден эргелиг, бугурулуниң чепсек-херекселдерин денге ажылаар, күш-ажыла болгаш хуваалдаларга бун дөмөй байдалдарыг болуу база хой-ниитиниң херектерин эргелеп башкарарына идеякелгил киржир апаарлар. Хой-ниитин болгаш хуунун эрге-ажыктарынын чангыс ай чоругуна үндөлөөш, кижги болгаш ниятелидеги аразына таарымчалыг харылза-лар тургузунар. Кижилеринг негеддерин кайи хире-даа хой аны болза ол дээрге бугу талазы-биле болбаазыраңгай кижиниң кадык болгаш эаугаар шын хергелели болуп илереп турар.

Ниятелидеги үзүктөл чок депшилгезин хандырамы, ния-телидеги кижигүн бугурунге оон өзүп турар хергелдерин, хуу негеддерин болгаш сорулгаларын эаугаар материал-дыг болгаш культуругу чаагай чүдөлдери анаа тилепп бө-ри—коммунистг бугурулуниң сорулгалы ындыг болур. Кижилеринг хергелдери ниятели фондурларынын күсели-биле хандырамын. Хуунуң хергелел чүддери ниятелидеги кижигүн бурзуунун бурун эдилелинге болгаш эргезинче кирип турар.

Бедик организа-стг бугурулуни болгаш сайыраңгай тех-никага үндөлөөш коммунистг ниятели күш-ажылдын байдалын өскөртүп, ылчала-даа ниятелидеги кижигүн-ни күш-ажылдан хоставас. Ол болза анархиянын, ажал кылбас болгаш байырап хөгжөөр чорукту ниятели бол-бас. Кижги бурзуу-ле ниятелидеги күш-ажылды киржир болгаш ниятелидеги материалдыг база сагыш-сеткил тала-зы-биле байлактарын үзүктөл чокка өстүрүп хандырап апаар. Күш-ажылды байдалын өскөртүлгөни, оон тех-никтиг чепсегелинишкини өскөртүлгө ачызында медресе-ди чорукту бедик денелиниң ачызында, ниятелидеги чаагай чоругуна эжи-тура эаугаар база бодунун чүткүзү-биле аждап бөөр деп иштиги негеддер ниятелидеги бугу кижигүнгерине хайгынып турар.

Коммунизмг бугурулу болза, албадарынын арганы-биле эвес, а хой-ниитин хүлээгезин билдирген үндөлөөш, коммунистг ниятелидеги бугу тургузууларга тодаргай-латтынар бедик организа-стг, тода болгаш сагыла-чурумг

I. Экономиктиг тургузушкун, коммунизмг материал-техниктиг баазанын тургузар болгаш хөгжүдөр талазы-биле партиянын сорулгалары

Партиянын болгаш совет улустун кол экономиктиг сорул-галы болза ийи он чылдарын дүргүндө коммунизмг ма-териал-техниктиг баазанын тургузар болур. Ол болза: чуртту бурун-биле электржидери болгаш анаа үндөлөөш үзүктөргө болгаш өздө ажал-агыга техниканы, техноло-гияны болгаш ниятинг бугурулуниң организацияларын сай-ыраңгайдыр; бугурулу чорудууларын комплексилг механизастары, оларын улам четче автоматчылар; жими-нин уду ажал-агыинга калбаа-биле ажалчылар; бугурулу-гениң экономика талазы-биле чаа-чаа амыктыг адыралын,

болур чорукту негеп турар. Күш-ажыл болгаш сагыла-ту-рун кижиге аар чүткөшкөн болбас; күш-ажылды ажал-чо-рудуга чүте амдыраарынын чепсек болбас болгаш эаугуу чогадыкчы амды; өөрүшкүнү үндөини апаар.

Коммунизм болза, хой-ниити амдыралдыг организация-нын дээди хевир болур. Бугу-ле бугурулуе турары, бугу-ле бот-башкартынар ассоциалар нияти план эаугаар орга-низастаан ажал-агыга, ниятелидеги күш-ажылдын, чангыс аай деп-дески чоругуна таарып дүшкөн болур.

Коммунизм үезинде экономиктиг, политиктиг болгаш са-гыш-сеткил талазы-биле эрге-ажыктарын бурун ниятинге, акы-дүмкө найыралга болгаш кады аждажылга үндөлөөш, нацияларын бугу талазыг улам-на чокшула-жышкыны болур.

Коммунизм — ол дээрге хостук кижиниң билгир-мергежи-лерин болгаш талагыларын, өки чанчыл шыналарын че-кеттедирип база бурун аждап турар тургузуу болур. Өр-бүленип харылзалары материалдыг санаашкынардан бурун аргалатыр болгаш бурун-биле кайи-кайызынын ынак-шыдыг база найырадыг сеткил-күзөлдери эаугаар тур-густунар.

Коммунистг ниятелидеги тургузушкунуң кол-кол сорулгаларын тодаргайлашпаан, партия болза «Комму-низм—ол дээрге совет эрге-чагырга-биле бугу чуртту элек-трижидерин каттыштырганы болур» деп, В. И. Ленингг геннадыг формулазын удуртула болдуруп турар.

Эртемниң коммунизмгг партиязы болур СЭКП болза, чедип алган чединкине доктап, бурунгаар шимчөөшкөөн саадып болбазы шыкш, хөгжүдөүшүн чугула чадала-рын эргир шурап болбас деп чүвени удуртула болдуруп-шаан, материалдыг болгаш сагыш-сеткил талазы-биле баш-тайгы негеддеринг бетлекетингениң болгаш өйү келген хирезиниң аямы-биле коммунистг тургузушкунуң сорул-галарын ийи үндүрүнү база шиптирлеп турар. Коммунизм тургузушкунуң сорулгаларын шиптирлээрин үе-дараа-лашкан чаданын аямы-биле боттандырып турар.

Чоокно он чылда (1961—1970 чылдарда) Совет Эвилели, коммунизмгг материал-техниктиг баазанын тургузупшаан, чоңун кижги бурзуунга онааштыр продукция бугурур тала-зы-биле капитализмгг он-не күчүдү болгаш бай чуртун—АКШ-ти ажал; ажалчы чондарын материалдыг чаагай чо-руу болгаш культуру-техниктиг денели элөөн бедир, мате-риалдыг чедиме бугу кижилерге хандырткан турар; бугу колхозтар болгаш совхозтар бедик бугурулуңу болгаш өрүлгөн ажал-агылар кылдыр хуудунар; совет кижилерин чаагайдыгын чурталга черлеринг хергели болдурунда хандырткан турар; аар күш-ажыл чиде бөөр, СССР өң кыкса ажал хүнүг чурт болу бөөр.

Ийги он чылда (1971—1980 чылдарда) коммунизмгг материал-техниктиг баазанын тургустунган, материалдыг бол-гаш культуругу чаагай чоруктарын электиги бугу чоңга хандырткан турар; совет ниятели хергезинин эаугаар хуваарынын принципин боттандырамын чокшулап чеде бөөр. Бугу улустун чангыс ай өнчүлгө чоруту шилчиге болдунар. Илгү аязы-биле СССР-ге коммунистг ниятели колдуунда тургустунган турар. Коммунистг ниятелидеги бур-уну-биле тургузары даразындагы үеде болур.

Коммунизмгг улуг чаагай тургузушкуну совет улустун —ажылчын анымын, тарачыларын, интеллекциянын шугуру күш-ажылы-биле туттунуп үнер. Оларын күш-ажылы чединкиниң болган турум-на улуг сорулгалы—коммунистг ниятелидеги тургузарын боттандырып улам чөөк болур.

энергиянын болгаш материалдарын чаа-чаа хевирлерин бугу талазыг хөгжүдөр; бойдук курлавырларын бугу тала-зы болгаш камналганды ажалчылар; эртемни бугурулу-биле алызында каттыштырары болгаш эртем-техниктиг деп-шилгени дүрген темплери; ажалчы чондарын культуру-техниктиг бедик денели; күш-ажылды бугурулуңуңун талазы-биле эң сайыраңгай капиталистг чурттары элөөн ажары болур, ол болза коммунистг тургузушкун тилээр-ниң чугула негеддери болуп турар. (Уланчызы даразында үнер).

Н. С. Хрущев Украинанын тараажыларында

ЕКАТЕРИНОВКА СУУР. (Харь-ков область). (СЭТА). СЭКП ТК-нын Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлениниң Даргазы Н. С. Хрущев июль 29-на Украинанын му-накчы ажал-агыларын бирээни— Харьков областыг Лозов районуун Орджоникидзе аттыг колхозуун шөлдерине барып чороан.

Колхозтун даргазы, Социализмг Күш-ажылды ийи даякыр Маадыры Г. С. Могильченко-биле Н. С. Хрущев чугалажып, Запорожск болгаш Харьков улус ажал-агы чөвүлелерин үндүрү турары көдө ажал-агыинг чыл чаа машиналарын ажалдаары-биле танышкан.

Украинаның КП ТК-нын бирги секретары Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюрозуун даргазын орадакчызы Г. И. Во-ронов, РСФСР-нин Министрлер Чө-вүлениниң даргазы Д. С. Полянский, УССР-нин Министрлер Чөвүлениниң даргазы В. В. Шербицкий, Украинаның КП ТК-нын секретары Н. Д. Бубновский, ССРЭ-нин көдө ажал-агы министр М. А. Ольшанский, Бугу-эвилелиниң «Көдө ажал-агы техниказынын эвиле» каттыжышкынын даргазы П. С. Кучумов, СЭКП ТК-нын эвиле республикалар талазы-биле көдө ажал-агы кидизин эргелекчи В. А. Карлов, УССР-нин көдө ажал-агы министр М. С. Спивак, областыг партия болгаш совет органынын удур-туктарына база-ла шөлдерге барып чороаннар.

Эртемниң алды шак турда, хүн хову кырынга чаа-ла чатылдыр дөп келгенде, Н. С. Хрущев Екате-риновка суурга чедип келген турар. Орджоникидзе аттыг артылдыг кол-хозчулары эртем аалчыны чымы-биле улук алганнар.

Колхоз даргазы, Социализмг Күш-ажылды ийи даякыр Маадыры Г. С.

Могильченко-биле Никита Сергеевич чуректин ханымында хол тутуп медилешкен. Ол анаа 1948 чылда сөөлүг катан аалдап чоранын сактып чугалаан.

Оон бээр колхоз таныттынас кылдыр чарытын өскерилген. Ол адырларыг, муракчы улук ажал-агы болу берген. Суурда чаагаймы-ды туттуган 300 ажык чаа бажынар көстүп турар. Колхоз үш школа-лары туудуп алган. Культура орду-зун база кылып турар.

Ол колхоз бо чылын тарааларын бедик дүжүдүп—гектар санында ортумаа-биле 33,5 центнерин өстүргөн дугайын Г. С. Могильченко кыска бесседа үезинде Никита Сергеевич чугалаан.

СЭКП-нин XII съездинге алдыр кылдыр курунгө тараа садарынны планы ийи катан ажал күсөттинер. Колхоз 1040 гектар кукурузаны остуртуп турар, оларын гектар бур-зуунден 52 центнер үрезини ажаап алдыр деп турар.

Ындыг дүжүтүп адынарын ку-рууша шөлүгө Никита Сергеевич Хрущевтук учурашканы эвено удур-тукчузу Шура Вилуха база байдик каан. Оон комсомолчу-адыктар эвено гектардан-на 52 центнер үрезин алыр дээр демисежи турарын ол дыкаткан. Ол анык кыска болгаш оон оюнуктеринге Н. С. Хрущев ажалга чединкиниң болурун кү-зөөн.

Никита Сергеевич сөөккө тараан шөлдү көрүп турса, сөйлөаны олу-руунун дөрбөлчүн аргазы-биле кады Кубанын механизатору В. А. Светлицынын дуржулгазын эаугаар пункттиг арганы база шенеп көөрүн эш Могильченкога сөмүлөөн. В. А. Светлицынын дуржулгазы ажалды хол-биле кызырын болдуры-бас, дазыларын улам бедик дү-жүтүг болурун хандырап дугайын

чымалганарга ол чугалаан.

Запорожениң болгаш Харьковтук улус ажал-агы чөвүлелериниң бугурулу чөвүлелерин ук колхозту шөлдеринде аждап турар көдө ажал-агыинг чаа техниказын көр дөш Никита Сергеевич хой шакты үндүргөн. Тараа культураларын ажаарда оон саванын хэндектеп, са-раатташпаан, хары угда ажаап алышыкын чорудар бөлүк машина-лар—«СК-3» деп комбайн аалчылар-нын кичэңгейин хаара туткан. Ук комбайнда тараа саванын хэндекте-рээр херекселди болгаш 40 кубометр шикрилг боду дүжүр тергени ба-за боду шимчээр дамчыдычы орук-чугаштыг сарат салмыктын кожук каан.

Тараа савын хэндектеэр тергени солдура комбайнын доктаптай кылдыр төлөөдө жокулданын система-зын канчаар өскөртө экил дээрини дугайында элэн каш практиктик сүмелери Н. С. Хрущев конструктор-лар-биле беседалажып тургаш берген.

Шак-үеи болгаш кывар чүгү-дү-даа улугу-биле камнап алыр бол-гаш машиналарын бугурулуңу-даа бедир-дир—деп, Никита Сергеевич демделгезин.

Күзүн чагар кызыл-тасты чүгө чаа ажаап алган ол-ла шөлө 130 аят күштүг хой чүгө аждап кы-лырныга таарыштырган дугайларым чаа трактор база аждап турган. Ол трактор бир шакта 9 километр дүргөдөшкөн-биле беш корпусту андазынар-биле черин хандыр ак-дыр чоруп турган. А ол машина-нын чүк сөөртүр дүргөдөшкөн 35 километр чедип турар. Ол машина-ны чызын эрте ол-шкы хөрүнгө ба-за-ла ийиди бугурулуңу аждап тур-болдулар төлөөдө, бо тракторга кош-как башымкынын дугайлары кы-лыр херек деп Никита Сергеевич сү-мөлөөн.

ди олурутууга чангыс-даа күш-хү-нү чарыдаттынамын, бо бугу шөф дузазын биле бүткен.

Амгы үеде колхозчулар мал чени-пин бетлекелинде хайнышкынын ажапдап турарлар.

С. САМИЯ.

Областыг культуру эргелиниң типографиязын коллектив коммунистг күш-ажылды коллектив деп ад дөш демисежи турар. Совет Эвилелинин Коммунистг партиязын Программазын төлөвлияни парадтынын үегин полиграфистер улуг көдүрүлүшкүн-биле уткаан.

Чурукта: типографиянын паракчыларынын Програма төлөвлия-биле таныжып турары.

Фото В. Рачковскийни.

„ЭКОМИКТИГ СОЛУН“—СЭКП ТК-НЫН НЕДЕЛЯ САНЬДА УНЕР СОЛУВУ

СЭКП ТК-нын хүн бүрүдө үнер «Экономиктиг солуну» 1961 чылдың август 1-ден эгелөөш неделя санында үнер кылдыр шилчидип турар.

СЭКП ТК-нын неделя санында үнер «Экономиктиг солуну» неделя бир уда, понедеяникте «Правданын» хемчөөлиниң чартык кези хире 48 аршынар кылдыр үнүп турар болур.

СЭКП ТК-нын неделя санында үнер «Экономиктиг солуну» коммунизм тургузушкунуң, эртемниң болгаш техниканың хөг-жүдөүшүнүн эң чугула айтыргаларын аждап кылдыр болгаш бодунун арныннарга парлаар, улустурге, транспортта, көдө ажал-агыга муракчы дуржуланы түннөп байдыр болгаш калбаа-биле негеддер, бугурулу курлавырларын илереди болгаш чоп ажы-лаары-биле, улустурге, тутуда болгаш улус ажал-агыинг өскө-даа адыралына удуртулганы аргаларын сайыраңгайдыр-биле холбашкан айтыргаларын чырдыр.

«Экономиктиг солунуң» чагыччылары чылдык төнчүзүнгө чедип 21 номерлерин алыр.

«Экономиктиг солуну» чагыды алларыниң өртөө мурунку хө-вөө артыкан. Бир номерин садар өртөө 12 көпөк.

Чагылганы паралага эвилелиниң бугу салбырларында, бугуру-лугерде, туудуларда болгаш албан черлеринде хой-ниитинг төлө-лекчилери хүлөөп алыр.

ДУВҮРЕНЧИГ БАЙДАЛДА

Чуртка улус өөредилгениң сис-темазын эде тургузарына болгаш анык салгаччыларын коммунистг кижизидилгени эвизилерине эң чугула чүдө болза өөредиле чөвү-луниң чаа туудуларыне хүн бугу-рунгу улуг кичээлдин салыры болур дээрин СЭКП ТК-нын Том Комитет-ти болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлени школа туудуунуң баазанын школарын материалдыг баазанын быжгылаарын талазы-биле док-таалында тодаргай айткан.